

ТУРСКИТИ ЗВЪРСТВА ВЪ БАТАКЪ.

*(Изъ писмата на благородний и човѣколюбивий дописникъ на
„Дейли Нюсъ“ Г. А. Макъ-Гахана.*

Т.-Пазарджикъ, 2-й августъ, 1876 г.

Слѣдъ испраштането на вчерашното ми писмо, азъ видѣхъ най-страшни работи на свѣтътъ. Всичко, каквото се не казало до сега за Турцити, вѣровамъ го; така и всичко, каквото може да се каже за тѣхъ отъ сега, не за вѣроване. Види се, има въ звѣрствата на свѣтътъ една точка, отъ която по-нататкъ не може да се иде, и тамъ сравняване, прѣсмѣтане и мѣрене не може да бѣде; Турцити дори и таа точка са надминали. Пътътъ не затворенъ отъ планини на страшни работи, задъ тѣхъ не можешъ да видишь, па и нито желае човѣкъ да отиде. Човѣкъ вижда за бесполезно да продължава да мѣри тия планини, осѣпта, че не вѣрме да се връшта назадъ, и че доста нѣшто не видѣлъ.

Нека да кажа сега, какво съмъ видѣлъ въ Батакъ. Прѣди да излъземъ отъ Пештера турската власть малко ни помъчи, защото г-нъ Скайлеръ нерачи да беме съ себе си службашътъ, който бѣше отреденъ отъ пазарджикеский каймакаминъ да ни придружи до Батакъ. Той заповѣда на селанети да ни кажатъ, че нѣма коне. (Ми туеъ трѣбоваше да оставимъ колата и да заминемъ съ коне). Нѣ при всичкото имъ запрѣштavanje, селанети като да желааха да отидемъ, та затова и ни доведоха коне, които бѣха съ самаре, нѣ ми имъ се помолихми та ни донесоха и сѣдла на драго сръдце; тии съ това като да искаха да се подиграватъ съ заповѣдта на мюдюринътъ. — Качихми се на конето и потеглихми за въ Батакъ. Утринъта бѣхми забиколены отъ съшити селане, които бѣха и сношти, или ни се струваше, че са съшити ти, защото приказването имъ бѣше тако-речи същото. Ми нѣмаше друго какво да правимъ, освѣнъ да ги слушами изедно съ голѣма жалба, защото, ако речаше човѣкъ да слуша злочестинити и тегилата на всякого отдѣлно, трѣбоваше да сѣди тамъ цѣли недѣли. Както и да не ми, имъ се врекохми, че штомъ се завърнемъ въ Цариградъ, ште се погрижимъ колкото ни иде отъ-ръки да имъ помогнемъ. Нѣ уви! дипломатическата помощъ не твърдѣ бавна. Доклѣ посланници ти въ Цариградъ промѣнетъ но ти и комплименти, доклѣ се поканетъ на-гостие единъ другъ, доклѣ направетъ прѣдставления на Портата и да добинатъ обѣштаниа, които свѣтътъ вече не вѣрова, тия сиромаси трѣбова да умратъ отъ гладъ. Мнозина отъ тѣхъ се възползваха отъ тоа случай и рѣшиха да дойдатъ съ насъ до Батакъ да обидатъ съсинанити си къшта. А други хвашаха юздити на конети ни, та ни спираха да ни прикажатъ злочестинити си; една жена улови коньтъ ми, и силомъ го държаше да ми покаже строшената си рѣка, която бѣше провизана съ куршумъ и не бѣше вече кадърна за работа, и това не, казоваше, малка болка: мъжътъ ми убиха, и нѣколко малки дѣца са облѣгнали на таа строшена рѣка и се влѣкатъ слѣдъ мене, дѣто отида. Тия думи та исказа на единъ язигъ, който много приличаше на рус-